

Λιδαγμένο κείμενο

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ 322α-324c

Α. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρύεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνάς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἤυρετο.

Β. οὕτω δὴ, ὦ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἱ τε ἄλλοι καὶ Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς τεκτονικῆς ἢ λόγος ἢ ἄλλης τινὸς δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἴονται μετεῖναι συμβουλῆς, καὶ ἐάν τις ἐκτὸς ὦν τῶν ὀλίγων συμβουλευῇ, οὐκ ἀνέχονται, ὥς σὺ φῆς--εἰκότως, ὥς ἐγὼ φημι--ὅταν δὲ εἰς συμβουλήν πολιτικῆς ἀρετῆς ἴωσιν, ἣν δεῖ διὰ δικαιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως ἅπαντος ἀνδρὸς ἀνέχονται, ὥς παντὶ προσήκον ταύτης γε μετέχειν τῆς ἀρετῆς ἢ μὴ εἶναι πόλεις. αὕτη, ὦ Σώκρατες, τούτου αἰτία.

Γ. οὐδεὶς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὥσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται: ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρελθυθέντος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται--οὐ γὰρ ἂν τό γε πραχθὲν ἀγέννητον θεῖν--ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὖθις ἀδικήσῃ μήτε αὐτὸς οὗτος μήτε ἄλλος ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα. καὶ τοιαύτην διάνοιαν ἔχων διανοεῖται παιδευτὴν εἶναι ἀρετῆν: ἀποτροπῆς γοῦν ἕνεκα κολάζει. ταύτην οὖν τὴν δόξαν πάντες ἔχουσιν ὅσο τιμωροῦνται καὶ ἰδία καὶ δημοσίᾳ. τιμωροῦνται δὲ καὶ κολάζονται οἱ τε ἄλλοι ἄνθρωποι οὓς ἂν οἶωνται ἀδικεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναῖοι οἱ σοὶ πολῖται· ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ Ἀθηναῖοι εἰσι τῶν ἡγουμένων παρασκευαστὸν εἶναι καὶ διδακτὸν ἀρετῆν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστούν τα αποσπάσματα. [Μονάδες 10]
2. «ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας»: Να σχολιάσετε τη φράση. [Μονάδες 10]
3. Σε ποιο συμπέρασμα φτάνει ο Πρωταγόρας στο απόσπασμα Β και πώς συνδέεται αυτό με την επιχειρηματολογία του; [Μονάδες 15]
4. Πώς συνδέεται η έλλογη επιβολή ποινών με το διδακτό της αρετής (απόσπασμα Γ); [Μονάδες 15]
5. ἐνόμισεν, ἴωσιν, οἴονται, ὦν, εἰκότως, κολάζει, ἡγουμένων: Να δώσετε δύο ομόριζες λέξεις, απλές ή σύνθετες, της αρχαίας ή νέας ελληνικής. [Μονάδες 7]
6. οἴονται, φημι, τό πραχθὲν: Να γραφεί ένα συνώνυμο της αρχαίας ελληνικής. [Μονάδες 3]

Αδίδακτο κείμενο

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ 4.2.35-37

Πολλοὶ μὲν γὰρ διὰ τὸ κάλλος ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῖς ὡραίοις παρακεκινηκόντων διαφθείρονται, πολλοὶ δὲ διὰ τὴν ἰσχὺν μείζουσιν ἔργοις ἐπιχειροῦντες οὐ μικροῖς κακοῖς περιπίπτουσι, πολλοὶ δὲ διὰ τὸν πλοῦτον διαθρυπτόμενοί τε καὶ ἐπιβουλευόμενοι ἀπόλλυνται, πολλοὶ δὲ διὰ δόξαν καὶ πολιτικὴν δύναμιν μεγάλα κακὰ πεπόνθασιν. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἴ γε μηδὲ τὸ εὐδαιμονεῖν ἐπαινῶν ὀρθῶς λέγω, ὁμολογῶ μὴδ' ὅ,τι πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχέσθαι χρή εἰδέναι. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἴσως διὰ τὸ σφόδρα πιστεύειν εἰδέναι οὐδ' ἔσκεψαι· ἐπεὶ δὲ πόλεως δημοκρατουμένης παρασκευάζῃ προεστάναι, δῆλον ὅτι δημοκρατίαν γε οἶσθα τί ἐστι. Πάντως δήπου, ἔφη. Δοκεῖ οὖν σοι δυνατόν εἶναι δημοκρατίαν εἰδέναι μὴ εἰδότα δῆμον; Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε.

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του κειμένου. [Μονάδες 20]

Γ2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **διαφθείρονται**: τον ίδιο τύπο στο μέλλοντα της ίδιας φωνής, **πολλοὶ**: την αιτιατική πληθυντικού στο συγκριτικό βαθμό του αρσενικού, **κακοῖς**: τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό, **ἀπόλλυνται**: το β' πρόσωπο προστακτικής στον ίδιο χρόνο και φωνή, **πεπόνθασιν**: το απαρέμφατο στον ίδιο χρόνο και φωνή, **ἔφη**: το γ' ενικό της ευκτικής και προστακτικής του ενεστώτα, **ταῦτα**: την ονομαστική πληθυντικού του αρσενικού, **τί**: την αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος, **εἰδότα**: την κλητική του πληθυντικού στο ίδιο γένος. [Μονάδες 10]

Γ3. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:

διὰ τὸ κάλλος, κακοῖς, κακὰ, τὸ εὐδαιμονεῖν, πόλεως, μὴ εἰδότα [Μονάδες 6]

Γ4. Πολλοὶ μὲν γὰρ διὰ τὸ κάλλος ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῖς ὡραίοις παρακεκινηκόντων διαφθείρονται, πολλοὶ δὲ διὰ τὴν ἰσχὺν μείζουσιν ἔργοις ἐπιχειροῦντες οὐ μικροῖς κακοῖς περιπίπτουσι: Να τραπούν οι προτάσεις σε πλάγιο λόγο με εξάρτηση: «Σωκράτης ὁρᾷ *» [Μονάδες 4]

* ρήμα αίσθησης

«Κάθε γνώση που προστίθεται, είναι προσθήκη στην ανθρώπινη δύναμη» ΟΡΑΤΙΟΣ